

Hotărârea în cauzele T-249/17, Casino, Guichard-Perrachon și Achats Marchandises Casino SAS (AMC)/Comisia T-254/17, Intermarché Casino Achats/Comisia și T-255/17, Les Mousquetaires și ITM Entreprises/Comisia

Presă și informare

Tribunalul anulează în parte decizii de inspecție ale Comisiei adoptate în urma unor suspiciuni de practici anticoncurențiale ale mai multor întreprinderi franceze din sectorul distribuției

Comisia nu a demonstrat că deținea indicii suficient de serioase care să permită să se suspecteze schimburi de informații privind strategiile comerciale viitoare ale întreprinderilor

Întrucât a primit informații referitoare la schimburi de informații între mai multe întreprinderi și asocieri de întreprinderi din sectorul distribuției alimentare și nealimentare, Comisia Europeană a adoptat, în februarie 2017, o serie de decizii prin care a dispus ca mai multe societăți să se supună unor inspecții¹ (denumite în continuare „deciziile de inspecție”). Aceste decizii au fost adoptate în temeiul articolului 20 alineatele (1) și (4) din Regulamentul nr. 1/2003 privind punerea în aplicare a normelor de concurență (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1/2003”)², care stabilește competențele Comisiei în materie de inspecții.

În cadrul inspecțiilor sale, Comisia a efectuat, printre altele, vizite ale birourilor societăților vizate unde au fost efectuate copii ale conținutului materialului informatic. Ținând seama de rezervele lor cu privire la deciziile de inspecție și la desfășurarea inspecțiilor, mai multe societăți inspectate³ au introdus acțiuni în anulare împotriva acestor decizii. În susținerea acțiunilor lor, societățile reclamante au invocat, printre altele, o excepție de nelegalitate a articolului 20 din Regulamentul nr. 1/2003, o încălcare a obligației de motivare a deciziilor de inspecție, precum și o încălcare a dreptului lor la inviolabilitatea domiciliului. În plus, unele reclamante contestau legalitatea reținerii și a copierii de date care aveau legătură cu viața privată a salariaților și a cadrelor lor de conducere, precum și refuzul de a restitui aceste date⁴.

În ceea ce privește această din urmă contestație invocată în cauza T-255/17, Tribunalul o declară inadmisibilă. În raționamentul său, acesta subliniază că orice întreprindere are obligația de a asigura protecția persoanelor pe care le angajează, precum și protecția vieții lor private în special în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal. Astfel, o întreprindere inspectată poate fi determinată să solicite Comisiei să nu rețină anumite date care pot aduce atingere vieții private a salariaților sau a cadrelor de conducere ale acesteia ori să solicite Comisiei restituirea acestor date. Prin urmare, atunci când o întreprindere invocă protecția în temeiul dreptului la

¹ În cauza T-249/17 este vizată decizia Comisiei din 9 februarie 2017 prin care se dispune societății Casino, Guichard-Perrachon, precum și tuturor societăților controlate direct sau indirect de aceasta să se supună unei inspecții. În cauza T-254/17 este vizată decizia Comisiei din 9 februarie 2017 prin care se dispune societății Intermarché Casino Achats, precum și tuturor societăților controlate direct sau indirect de aceasta să se supună unei inspecții. În cauza T-255/17 sunt vizate, cu titlu principal, decizia Comisiei din 21 februarie 2017 prin care se dispune societății Mousquetaires, precum și tuturor societăților controlate direct sau indirect de aceasta să se supună unei inspecții, precum și decizia Comisiei din 21 februarie 2017 care vizează aceleași societăți și, cu titlu subsidiar, decizia Comisiei din 9 februarie 2017 prin care se dispune societății Intermarché, precum și tuturor societăților controlate direct sau indirect de aceasta să se supună unei inspecții, precum și decizia Comisiei din 9 februarie 2017 care vizează aceleași societăți.

² Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101] și [102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167).

³ Societățile reclamante sunt Casino, Guichard-Perrachon și Achats Marchandises Casino SAS (AMC) (cauza T-249/17), Intermarché Casino Achats (cauza T-254/17) și Les Mousquetaires și ITM Entreprises (cauza T-255/17).

⁴ Este vorba despre Mousquetaires și ITM Entreprises în cauza T-255/17.

respectarea vieții private a salariaților sau a cadrelor sale de conducere pentru a se opune reținerii materialului informatic sau al instrumentelor de comunicare și copierii datelor conținute în acesta, decizia prin care Comisia respinge această cerere produce efecte juridice în privința întreprinderii respective. În speță însă, în lipsa unei cereri de protecție prealabilă formulate de reclamante, reținerea materialului în cauză și copierea datelor conținute în acest material nu au putut conduce la adoptarea unei decizii supuse unor căi de atac prin care Comisia ar fi respins, chiar implicit, o astfel de cerere de protecție. În plus, potrivit Tribunalului, cererea de restituire a datelor private în cauză nu a fost formulată într-un mod suficient de precis pentru a permite Comisiei să ia poziție în mod util în privința sa, astfel încât reclamantele nu primiseră, la data introducerii acțiunii, un răspuns din partea Comisiei susceptibil să constituie un act atacabil.

În ceea ce privește temeinicia acțiunilor, Tribunalul, după ce a amintit și a precizat normele și principiile care reglementează deciziile de inspecție ale Comisiei în dreptul concurenței, anulează în parte deciziile care fac obiectul acțiunilor reclamantelor.

În primul rând, Tribunalul respinge excepția de nelegalitate ce vizează alineatele (1) și (4) ale articolului 20 din Regulamentul nr. 1/2003, care privesc competența generală a Comisiei de a efectua inspecții și, respectiv, obligația întreprinderilor și a asocierilor de întreprinderi de a se supune inspecțiilor respective în cazul în care acestea sunt dispuse printr-o decizie. În susținerea acestei excepții de nelegalitate, în fiecare cauză, reclamantele invocau o încălcare a dreptului la o cale de atac efectivă. În cauzele T-249/17 și T-254/17 a fost de asemenea invocată o încălcare a principiului egalității armelor și a dreptului la apărare.

În ceea ce privește critica întemeiată pe o încălcare a dreptului la o cale de atac efectivă, Tribunalul amintește că acest drept, garantat la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), corespunde articolului 6 alineatul (1) și articolului 13 din Convenția europeană a drepturilor omului și a libertăților fundamentale (denumită în continuare „CEDO”), astfel încât dispozițiile acesteia din urmă și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (denumită în continuare „Curtea EDO”) trebuie luate în considerare la interpretarea și aplicarea acestei dispoziții din cartă⁵. **Potrivit jurisprudenței Curții EDO, existența unui drept la o cale de atac efectivă presupune întrunirea a patru condiții: existența unui control judiciar efectiv în fapt și în drept (condiția de efectivitate), posibilitatea justițiabilului pentru a obține o redresare adecvată în caz de neregularitate (condiția de eficacitate), accesibilitatea sigură a căii de atac (condiția de certitudine) și un control jurisdicțional într-un termen rezonabil (condiția unui termen rezonabil).** În această privință, reiese din analiza Tribunalului că sistemul de control al desfășurării operațiunilor de inspecție, constituit din ansamblul căilor de atac puse la dispoziția întreprinderilor inspectate⁶, îndeplinește aceste patru condiții. Critica întemeiată pe încălcarea dreptului la o cale de atac efectivă este, așadar, respinsă ca nefondată.

Critica întemeiată pe încălcarea principiului egalității armelor și a dreptului la apărare este, la rândul său, înlăturată pe baza unei jurisprudențe constante potrivit căreia, în stadiul fazei de investigare preliminară, **Comisiei nu i se poate impune să arate indiciile care justifică inspecția unei întreprinderi suspectate de practică anticoncurențială.** Astfel, o asemenea obligație ar repune în discuție echilibrul pe care jurisprudența l-a stabilit între menținerea eficacității anchetei și asigurarea dreptului la apărare al întreprinderii.

În al doilea rând, în examinarea motivului întemeiat pe încălcarea obligației de motivare, Tribunalul amintește că deciziile de inspecție trebuie să indice prezumțiile pe care Comisia intenționează să le verifice, și anume ceea ce se caută și elementele la care trebuie să se refere inspecția (descrierea încălcării suspectate, și anume piața relevantă prezumată, natura restrângerilor suspectate ale concurenței și sectoarele acoperite de pretinsa încălcare). Această obligație specifică de motivare urmărește să evidențieze caracterul justificat al inspecției și să permită întreprinderilor în cauză să cunoască întinderea obligației lor de colaborare, menținând în același timp dreptul la apărare. În fiecare cauză, Tribunalul constată în special că **din deciziile de**

⁵ Articolul 52 din cartă și explicațiile cu privire la acest articol.

⁶ Acțiune în anulare, acțiune privind măsurile provizorii, acțiune în răspundere extracontractuală.

inspecție reiese în mod detaliat că Comisia considera că dispune de indicii suficient de serioase care au determinat-o să suspecteze practici anticoncurențiale.

În al treilea rând, în ceea ce privește motivul referitor la încălcarea dreptului la inviolabilitatea domiciliului, Tribunalul amintește că, pentru a se asigura că o decizie de inspecție nu prezintă un caracter arbitrar, instanța Uniunii trebuie să verifice dacă Comisia dispunea de indicii suficient de serioase care să permită să se suspecteze o încălcare a normelor de concurență de către întreprinderea în cauză.

Pentru a putea efectua această verificare, Tribunalul a solicitat Comisiei, prin adoptarea unor măsuri de organizare a procedurii, să îi comunice documentele ce conțineau indiciile care au justificat inspecțiile, iar Comisia a dat curs acestei cereri în termenul stabilit. Un „răspuns suplimentar” al Comisiei, care cuprinde alte documente referitoare la astfel de indicii, a fost totuși înlăturat ca inadmisibil din cauza lipsei unei justificări valabile a caracterului tardiv al depunerii sale.

În ceea ce privește forma indicilor care au justificat deciziile de inspecție, Tribunalul subliniază că, deși indiciile obținute înaintea unei inspecții erau supuse aceluiși formalism precum culegerea de dovezi ale unei încălcări în cadrul unei investigații deschise, Comisia ar trebui să respecte normele care reglementează competențele sale de investigație, cu toate că nicio investigație, în sensul Regulamentului nr. 1/2003⁷, nu fusese încă deschisă în mod formal, iar aceasta nu și-a exercitat competențele de investigare, cu alte cuvinte nu a adoptat o măsură care să implice imputarea săvârșirii unei încălcări, în special o decizie de inspecție. Acesta este motivul pentru care, contrar celor susținute de reclamante, Tribunalul statuează că reglementarea referitoare la obligația de înregistrare a interviurilor⁸ nu este aplicabilă înainte de deschiderea unei investigații de către Comisie. Astfel, interviurile cu furnizori, efectuate înainte de deschiderea unei investigații, pot constitui indicii chiar dacă nu au făcut obiectul unei înregistrări. În fapt, în caz contrar, s-ar aduce o atingere gravă detectării practicilor anticoncurențiale din cauza efectului disuasiv pe care îl poate avea un interviu formal care trebuie înregistrat asupra predispoziției martorilor de a furniza informații și a denunța încălcări. În plus, potrivit Tribunalului, aceste **întâlniri cu furnizori constituie indicii aflate la dispoziția Comisiei începând cu data la care au avut loc, iar nu din momentul în care au făcut obiectul unui proces-verbal, așa cum susțin reclamantele.**

În ceea ce privește conținutul indicilor care au justificat deciziile de inspecție, Tribunalul arată că, în special ținând seama de distincția necesară dintre dovezile unei practici concertate și indiciile care justifică inspecții în scopul colectării unor asemenea dovezi, pragul de recunoaștere a deținerii de către Comisie a unor indicii suficient de serioase trebuie să se situeze în mod necesar sub cel care permite constatarea existenței unei practici concertate. În lumina acestor considerații, Tribunalul apreciază că **Comisia deținea indicii suficient de serioase pentru a suspecta o practică concertată privind schimburile de informații referitoare la reducerile de preț obținute pe piețele de aprovizionare cu anumite produse de consum curent și prețurile pe piața vânzării de servicii către fabricanții de produse de marcă. În schimb, în lipsa unor astfel de indicii în ceea ce privește schimburile de informații privind strategiile comerciale viitoare ale întreprinderilor suspectate, Tribunalul admite motivul întemeiat pe încălcarea dreptului la inviolabilitatea domiciliului în ceea ce privește această a doua încălcare și anulează, așadar, în parte deciziile de inspecție.**

MENȚIUNE: Împotriva deciziei Tribunalului se poate declara recurs la Curte, numai pentru motive de drept, în termen de două luni și zece zile de la comunicarea acesteia.

MENȚIUNE: Acțiunea în anulare are ca obiect anularea acelor acte ale instituțiilor Uniunii care sunt contrare dreptului Uniunii. Cu respectarea anumitor condiții, statele membre, instituțiile europene și particularii pot sesiza Curtea de Justiție sau Tribunalul cu o acțiune în anulare. Dacă acțiunea este întemeiată, actul este

---

⁷ Capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 1/2003.

⁸ Articolul 19 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 și articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 773/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor [101] și [102 TFUE] (JO 2004, L 123, p. 18, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 242).

anulat. Instituția autoare a actului trebuie să ia măsuri pentru a elimina eventualul vid juridic creat prin anularea acestuia.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Tribunalului.

Textul integral al hotărârilor [T-249/17](#), [T-254/17](#) și [T-255/17](#) se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293